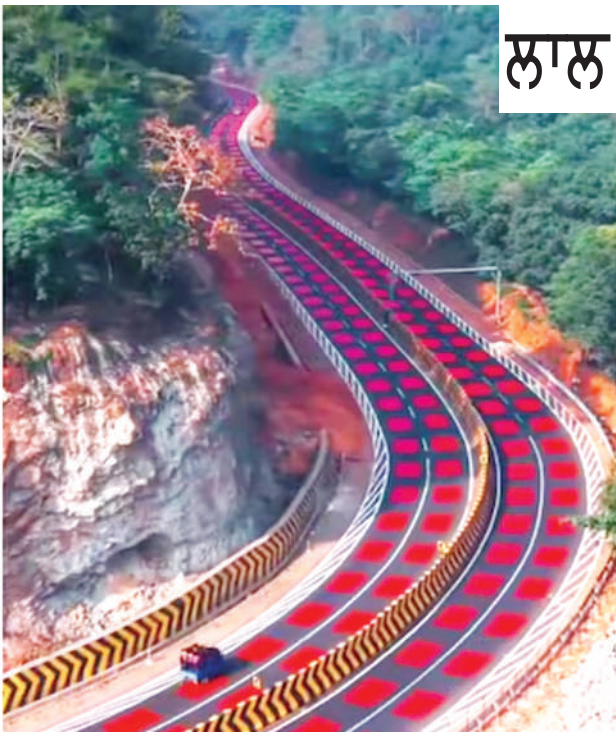
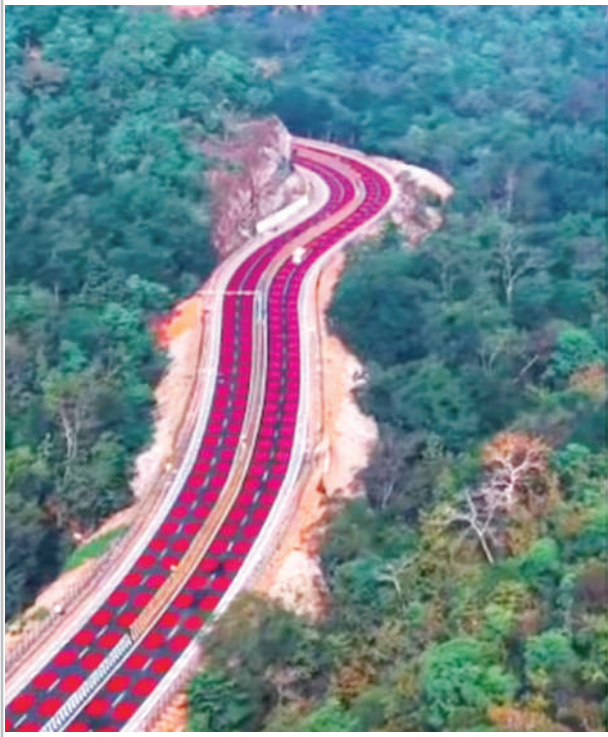

Printed and Published by Printer, Publisher and Editor : **Chand Singh @ Chand Fatehpuri** for Arjan Singh Gargaj Foundation, Jalandhar printed at Nawan Zamana Printers, Nehru Garden Road, Jalandhar and published at Nawan Zamana office, Nehru Garden Road, Jalandhar.
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਛਾਪਕ ਤੇ ਸੰਪਾਦਕ : **ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਉਰੂਹ** ਚੰਦ ਫਤਿਹਪੁਰੀ ਨੇ ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਨਹਿਰੂ ਗਾਰਡਨ ਰੋਡ, ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਛਾਪਕ ਤੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਨਹਿਰੂ ਗਾਰਡਨ ਰੋਡ, ਜਲੰਧਰ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ। * ਪੀ ਆਰ ਆਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ।
ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਭਾਗ : 0181-5097300, ਸਮਾਚਾਰ ਵਿਭਾਗ : 0181-5097310, ਈ-ਮੇਲ : nawanzamana@gmail.com * Web : www.nawanzamana.org

ਲਾਲ ਡੱਬੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੜਕ

ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਡੇਪਾਲ-ਜਬਲਪੁਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਲ ਟੈਬਲ-ਟਾਪ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਭਗ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਮੋਟੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੜਕ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਉੱਪਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਗਤੀ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚੌਕਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਡੱਬੂ ਦੇ ਥੱਚ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਸੈਂਕੜੇ ਜਾਨਵਰ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਲਾਲ ਸਤ੍ਹਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਨਵਰ ਅਕਸਰ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੂਰੋਂ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਚੀ ਸਤ੍ਹਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਵਾਹਨ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਟਾਈਗਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲ ਸੜਕ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਲਈ ਅੰਡਰਪਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਗਭਗ 122 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਤਾਰ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਪੀਡਮੀਟਰ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਮਨੁੱਖੀ-ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੁਲਹਨ ਲਈ ਲੜੀ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਖੂਨੀ ਲੜਾਈ

ਪੂਰੀ ਵਿਸ਼ਵ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਪਿਆ, ਅਫਰੀਕਾ 'ਚ ਸੂਰੀ ਕਬੀਲਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 20,000 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਬੀਲਾ ਓਮ ਘਾਟੀ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਰੀਤ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਰੀ ਕਬੀਲੇ 'ਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਲਹਨ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਡੋਗਾ ਨਾਮਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਗੇ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਸ 'ਚ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੁਲਹਨ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਜਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੂਨ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਸੂਰੀ ਕਬੀਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੁੜੀ 15 ਤੋਂ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਦੋ ਦੰਦ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਰੋਲ ਉਸ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਛੋਕਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਲੋਕੜ ਦੀ ਡਿਸਕ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਡਿਸਕ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਸਕ ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਵੱਡਾ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕਰਨ। ਅਜੇ ਵੀ ਕਬੀਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਤੁਰਕੀ 'ਚ ਅਚਾਨਕ ਬਣ ਰਹੇ 'ਓਬਰੂਕ'

ਕੇਂਦਰੀ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਕੋਨੀਆ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ 700 ਵੱਡੇ ਟੋਪੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਟੋਪੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ ਸੋਕਾ ਅਤੇ ਚਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਨਵਰ 2025 ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 684 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ 'ਅਨਾਜ ਦੀ ਟੋਕਰੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। 'ਓਬਰੂਕ' ਚਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਚੱਟਾਨਾਂ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਗਿਣਤ ਨਾਲ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪਰਲੀ ਮਿੱਟੀ ਆਪਣਾ ਸਹਾਰਾ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਢਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਨੀਆ ਦਾ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਕਾਰਸਟ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਚੂਨੇ ਦੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਣੀ 'ਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਘੁਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੱਬੇ 2000 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਕੁਝ 200 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੂੰਘੇ ਹਨ, ਅਗਸਤ 2025 ਵਿੱਚ ਕਰਮਨ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਸੁਦੁਰਗੇਹੀ ਪਿੰਡ 'ਚ ਇੱਕ 15-ਮੀਟਰ ਚੌੜਾ ਅਤੇ 5 ਮੀਟਰ ਡੂੰਘਾ 'ਓਬਰੂਕ' ਬਣਿਆ। ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ, ਕਰਾਪਿਨਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 40 ਮੀਟਰ ਡੂੰਘਾ ਇਨਬਾ 'ਓਬਰੂਕ' ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਤੁਰਕੀ ਜਲਵਾਯੂ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਹਿਸ਼ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਨੀਆ 'ਚ ਝੀਲਾਂ ਅਤੇ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਸੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਅਨਾਜ, ਚੁਕੰਦਰ ਅਤੇ ਮੱਧੀ ਵਰਗੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੁਦ ਪੁੱਟ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ।

ਨਾਸਾ ਅਨੁਸਾਰ, 2021 ਵਿੱਚ ਜਲ ਭੰਡਾਰ 15 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਨ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੁਦਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੋਜਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਕੋਨੀਆ ਤੁਰਕੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ ਹੈ। 36 ਫੀਸਦੀ ਕਣਕ ਅਤੇ 35 ਫੀਸਦੀ ਸ਼ੂਗਰ ਬੀਟ ਉਤਪਾਦਨ ਇੱਥੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਕੁਝ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰ ਹੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ

ਚਮੀਨ ਧਸ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤ ਦੇ ਜਾਂ ਤਿੰਨ 'ਓਬਰੂਕ' ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਆਡਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਨੀਆ, ਕਰਮਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰਾਏ ਵਿੱਚ 684 'ਓਬਰੂਕ' ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੋਨੀਆ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜੋਖਮ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੁਦਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਰਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਸਿਆ ਜਲਵਾਯੂ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਮੀਂਹ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਹੋਰ 'ਓਬਰੂਕ' ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਕੋਨੀਆ ਦਾ ਸੈਕਟ ਜਲਵਾਯੂ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਚੇਤਾਵਨੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਤਾਂ ਤੁਰਕੀ ਦਾ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਨ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਰਵਾਰ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਚਮੀਨ ਖੁੱਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਸੜਕ

ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਸੜਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ 500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੜਕ ਇੱਕ ਵੀ ਯੂ-ਟਰਨ ਲਏ ਬਿਨਾਂ 14 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਪੈਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਈਵੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਲਾਸਕਾ ਦੇ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੈਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਈਵੇ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਸੜਕ ਹੈ ਜੋ ਮੈਕਸੀਕੋ, ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ, ਐਲ ਸੈਲਵਾਡੋਰ, ਹੋਂਡੂਰਸ, ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ, ਕੋਸਟਾ ਰੀਕਾ ਅਤੇ ਪਨਾਮਾ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਇਕੁਆਡੋਰ, ਪੇਰੂ, ਚਿਲੀ ਅਤੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਸਮੇਤ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਈਵੇਅ ਨੇ ਕਈ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਪੈਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਈਵੇ, ਗਿਨੀਜ਼ ਬੁੱਕ ਆਫ਼ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਮੋਟਰਵਾਹਨ ਸੜਕ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸੜਕ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਤੇ ਹਨ। ਸਿੱਧੀ ਜੰਗਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੁੱਕੇ ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਤੱਕ, ਇਹ ਹਾਈਵੇਅ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਹਾਈਵੇਅ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੜਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪੈਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਈਵੇਅ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 60 ਦਿਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਮਾਂ ਵਾਹਨ ਦੀ ਗਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕਾਰਲੋਸ ਸੈਂਟਾਮਾਰੀਆ ਨਾਅ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 117 ਦਿਨ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਹਾਈਵੇ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਸਤਾ ਸਪੀਨਿਸ਼ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਨੌਵੀਂਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਜ਼ੀ ਜਿਹੀ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਸਿੱਖਣ। ਪੈਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਈਵੇਅ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 1920 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੋਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਸੰਬੰਧੀ 14 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 1937 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ 1960 ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਪੰਛੀ

ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਢੀ ਜਗ੍ਹਾ

ਪੂਰਬੀ ਐਂਟਾਰਕਟਿਕ ਪਠਾਰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਢੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਰਿਜ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਡੋਮ ਆਰਗਸ ਅਤੇ ਡੋਮ ਫੂਜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਡਾ ਰੁਦਰਤੀ ਤਾਪਮਾਨ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰਬੀ ਐਂਟਾਰਕਟਿਕ ਪਠਾਰ 'ਤੇ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਸੈਂਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 3900 ਤੋਂ 4093 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉੱਚਾਈ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡੋਮ ਆਰਗਸ ਜਾਂ ਰਿਜ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੈ। ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਡੇਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਆਦਰਸ਼ ਸਰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਿਜ ਦੇ 'ਤੇ ਸਤ੍ਹਾ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ -93.2 ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੱਕ ਡਿੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡ, ਸੁੱਕੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ -98.3 ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੱਕ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਡੇਟਾ ਨੇ 'ਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਮਾਪਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਗਠਨ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਡੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ -89.2 ਸੈਲਸੀਅਸ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1983 ਵਿੱਚ ਐਂਟਾਰਕਟਿਕਾ ਦੇ ਵੇਸਟਰੇ ਗਿਰਜ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗਿਆ ਸੀ। 4,000 ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਉੱਚਾਈ 'ਤੇ ਹਵਾ ਪਤਲੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਗਰਮੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੁਲਾੜ ਵਿੱਚ ਖਿੱਛ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਾਪਮਾਨ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੂਰਬੀ ਐਂਟਾਰਕਟਿਕਾ ਦਾ ਐਂਟਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਸਰਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਦਲ ਰਹਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੱਦਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਾਧੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਅਲੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਕੋਈ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤ ਹਵਾ ਸੰਘਣੀ, ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੋਖਲੇ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਬਹੁਤ ਠੰਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਦੀ ਬਰਫੀਲੀ ਦਿੱਖ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਖੇਤਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੱਕੇ ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਤੇਜ਼ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤ ਹਵਾ ਇਨਸੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਡੀਏਂਟ ਕੂਲਿੰਗ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਰੱਛ

ਇੱਕ ਆਰਕਟਿਕ ਪੰਛੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭੋਜਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖੇੜਾ ਝੀਲ, ਸੂਖ ਸਾਗਰ ਝੀਲ ਅਤੇ ਕਰਨਾਲਾ ਪੰਛੀ ਸੈਂਚੂਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

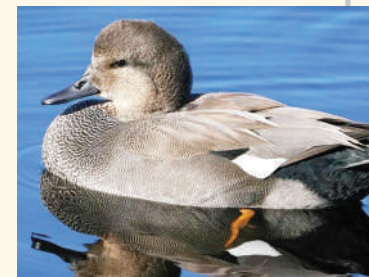
ਬਲੂਬਰੈਟ

ਬਲੂਬਰੈਟ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਪੰਛੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਅਲਾਸਕਾ ਤੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ੀ ਪੈਲੀਕਨ

ਰੋਜ਼ੀ ਪੈਲੀਕਨ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਖੰਭੇ ਅਤੇ ਚੁੰਝਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੈਡਵਾਲ

ਗੈਡਵਾਲ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੇਪਾਲ ਅਤੇ ਲਿਲਕਾ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

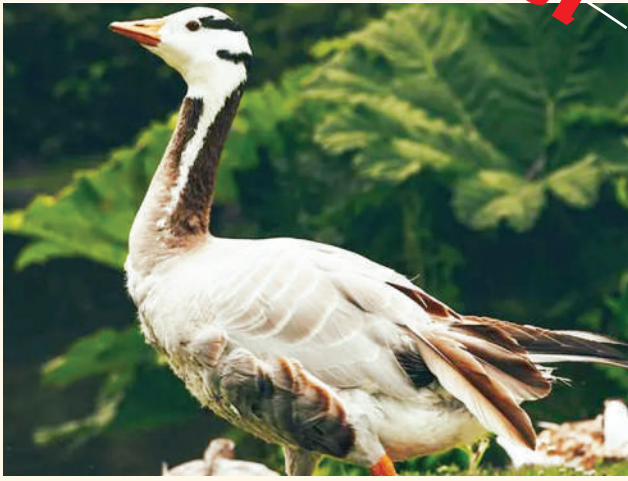

ਕਾਲੀ ਪੁਛ ਵਾਲਾ ਗੈਡਵਿਟ

ਕਾਲੀ ਪੁਛ ਵਾਲਾ ਗੈਡਵਿਟ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਰਾਨਮ ਝੀਲ, ਰਿਲਿਕਾ ਝੀਲ ਅਤੇ ਭੀਤਕੋਟਕਾ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੈਂਚੂਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗ੍ਰੇਟਰ ਫਲੇਮਿੰਗੋ

ਗ੍ਰੇਟਰ ਫਲੇਮਿੰਗੋ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕੱਢ ਦੇ ਰਣ ਵਿੱਚ ਆਲ੍ਹਣੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 2011 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਆਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਪਾਟਿਡ ਰੈੱਡਸ਼ੇਕ

ਸਪਾਟਿਡ ਰੈੱਡਸ਼ੇਕ (ਉੱਤਰੀ ਯੂਰਪ ਦੇ ਹਿੱਸੇ) ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਸਪਾਟਿਡ ਰੈੱਡਸ਼ੇਕ ਮਾਨਸੂਨ ਦੇ ਮੌਸਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਉੱਤਰੀ ਸ਼ੇਵੇਲਰ

ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰੀ ਸ਼ੇਵੇਲਰ ਹਿਮਾਲਿਆ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

